

KOULUTERVEYSKYSELYN TULOKSET 4-5lk.

Kouluterveyskyselyn tulokset julkistettiin joulukuussa 2021. Kunnan koulujen yhteisiä tuloksia sekä valtakunnallisia tuloksia voi käydä katsomassa thl.fi sivuilta. (hakusanaksi **kouluterveyskyselyn tulokset 2021**) Kouluterveyskyselyt tehdään joka toinen vuosi 4.- ja 5.-luokille.

Olemme Lukkarin koulun hyvinvointiryhmässä käsitelleet oman koulumme tuloksia. Oman koulun tulokset eivät ole kaikkien katsottavissa. Kyselyyn vuonna 2021 keväällä osallistui 62 oppilasta. Pääsääntöisesti tulokset näyttävät hyviltä verrattaessa oman koulun vastaaviin tuloksiin vuonna 2019 sekä verrattaessa tuloksia valtakunnallisiin tuloksiin. Kuitenkin joitakin kohtia kyselyssä pomppasi esille, mihin on syytä kiinnittää huomiota.

Kyselyn tuloksissa **ruokailuun** liittyvissä kysymyksissä kiinnittyy huomio seuraaviin kohtiin:

-23% vastanneista ilmoittaa, ettei syö aamupalaa joka arkiamu.

- n. 46% ilmoittaa, ettei syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina viitenä päivänä viikossa.

-Maidon tai piimän juojia vähintään viitenä päivänä viikossa kouluruokailun yhteydessä on vain n. 30%.

Kyselyn tuloksissa **terveyteen** liittyvissä kysymyksissä kiinnittyy huomio seuraaviin kohtiin:

-**Mielialaan liittyvien** ongelmien määrä oli kohonnut verrattuna vuoden 2019 kyselyyn ja vertailtaessa valtakunnallisesti ne myös olivat hieman koholla. Mielialaan liittyvät ongelmat olivat yleisempiä tytöillä, kuin pojilla. Varsinkin lievää ahdistusoireilua kokeneiden tyttöjen määrä oli koholla.

-**Hampaiden harjaaminen** kiinnitti myös huomiota, koska 40% vastaajista ilmoitti harjaavansa hampaat harvemmin kuin kahdesti päivässä.

Seksuaalista kommentointia, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä oli kokenut n.17 % vastaajista. Näistä tyttöjen osuus oli selvästi suurempi kuin poikien.

Netin käyttöön liittyvissä kysymyksissä kiinnittyi huomio, että n.38 % vastanneista ilmoitti mm. yrittäneensä viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut. Myös yhtä suuri osuus oli kokenut, että pitäisi viettää aikaa muutoin kuin netissä. Olipa jopa 6 oppilasta, jotka vastasivat, etteivät ole syöneet tai nukkuneet netin käytön takia.

Kyselyssä oli myös ensimmäistä kertaa kysytty **koronaan** liittyviä kysymyksiä. Aika moni oppilaista on ollut huolissaan koronavirustartunnan saamisesta tai, että läheinen saa koronavirustartunnan.

Positiivisessa mielessä kyselyssä nousi esiin **harrastamiseen** liittyvät vastaukset. Yli 90 % vastaajista ilmoitti harrastavansa jotain vähintään kerran viikossa ja vähintään viitenä päivänä viikossa harrastavienkin osuus oli yli 30%. Toki luvut olivat laskeneet edellisestä kyselystä v. 2019, mutta tähän selittäväenä tekijänä on tietenkin korona ja siihen liittyvät rajoitukset.

Myös **tupakkatuotteisiin** ja niiden käyttöön/kokeiluun liittyvät vastaukset osoittavat, että niiden kokeilu on ollut ihan yksittäistä ja tulokset vuoden 2019 kyselyyn ovat parantuneet huomattavasti.

Toimenpiteitä esiin nousseiden asioiden johdosta:

- Luokissa keskustellaan kouluruokailun merkityksestä ja tiedotetaan oppilaille, että jokainen ottaa lounasta samoin kuin salaattia edes vähän. Jokainen pyrkii maistamaan ruokaa!
- Pyritään saamaan hammashoitaja vierailemaan luokissa kevään aikana pitämässä oppitunteja suun-terveydenhoidosta.

- Lasten ja nuorten mediakasvatukseen kiinnitetään myös huomiota. Suunnitteilla on yhteistyössä perhekeskushankkeen kanssa mm. toteuttaa vanhemmille suunnattuja lyhyitä opastusvideoita liittyen mediakasvatukseen.
- Koulu jatkaa kiusaamiseen vastaisessa Kiva –koulu toimenpideohjelmassa. Lisäksi olemme aloittaneet VERSO – vertaissovitteluohjelman. Verso sovittelussa ratkotaan oppilaiden välisiä pienempiä ristiriitoja. Sovittelu tarjoaa vaihtoehdoisen menetelmän ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja arjen toiminnassa. Sovittelu on selkeä toimintamalli, jonka avulla sovittelijoiksi koulutetut oppilaat ja koulun henkilökunnan jäsenet auttavat osapuolia löytämään ratkaisun ristiriitaansa. Osapuolet saavat kertoa oman näkemyksensä tapahtuneesta, kuvata tuntemuksiaan ja pohtia eri ratkaisuvaihtoehtoja. Mallia noudattamalla edetään sopimukseen, jonka toteutumista seurataan. Sovittelulla puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain. Lyhyen kokemuksen perusteella Verso –vertaissovittelusta on saatu positiivisia kokemuksia.

KOULUTERVEYSKYSELYN TULOKSET 8-9lk

Kittilässä **elämäänsä erittäin tyytyväisten määrä on laskenut**, mutta suhteessa laskua on vähempi kuin koko maassa. Tällä hetkellä tällä tapaa kokee pojista 43% ja tytöistä 14,5%. Kaikkiaan **elämäänsä tyytyväisten määrä on laskenut** (82% > 67%) ja on Kittilässä muuta maata hieman matalampi.

Pojat kokevat tyttöjä enemmän osallisuutta. **Kittilässä koetaan hieman vähemmän osallisuuden kokemusta kuin muualla maassa. Myönteistä palautetta tekemisistään kokee Kittilässä saavansa harvempi kuin vuonna 2019** (64% > 58%) ja osuus on 10%-yksikköä matalampi kuin muussa maassa. Kittilässä **koetaan muuta maata enemmän kuulumista itselle tärkeään yhteisöön**, mutta kokijoiden osuus on laskenut 10%-yksikköä vuodesta 2019. Oppilaista **70% kokee voivansa vaikuttaa oman elämänsä kulkuun. Kokemus kyvystä vaikuttaa oman elinympäristön asioihin on laskenut 13%-yksikköä ja osuus Kittilässä verrattuna muuhun maahan merkittävästi alempi**. Niiden osuus, jotka kokevat voivansa tavoitella itselle tärkeitä asioita on laskenut Kittilässä enemmän kuin muualla maassa ja tässä laskua on etenkin poikien keskuudessa. Oppilaista 60% kokee saavansa apua silloin kun sitä tarvitsee.

Kokemus hyvistä vaikutusmahdollisuuksista

- koulussa: 3% > 15%, Kittilässä noussut, muualla laskenut
- oppituntien järjestelyihin: 21% (vähempi kun muualla) ja laskenut koko maassa
- koulutyön suunnitteluun: hieman noussut, muualla maassa laskenut
- välitunnit ja tauot: 12%, nyt 21%; muualla maassa laskenut
- koulun yhteiset säännöt: ollut 11%, nyt 21%; muualla laskenut
- koulutilat: 10% > 28% (muualla 23%)
- kouluruokailu: 10% > 31% (muualla maassa 20%)
- tapahtumat: 33% pysynyt samassa, muualla maassa laskenut huomattavasti

Harrastusten ja vapaa-ajan osalta oppilaista 38% kokee, että on kiinnostavaa toimintaa ja muualla maassa osuus on 30%. **Omatoimisesti viikoittain liikuntaa harrastaa Kittilässä 84%**, mikä on muuta maata suurempi osuus oppilaista. Ohjatusti liikkuvien osuus on laskenut. **Kolmannes kokee, ettei paikkakunnalla ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille** ja tämä osuus on muuta maata korkeampi. 63% kokee tietävänsä paikkakunnan harrastusmahdollisuuksista. Kolmanneksen kokemuksen mukaan harrastuspaikat ovat liian kaukana. Noin 35% harrastaa pelaamista lähes päivittäin. **Jotakin harrastaa kerran viikossa 92% oppilaista.**

Yhtään läheistä ystävää ei ole 6%, mikä on hieman laskenut vuodesta 2019. **Itsensä yksinäiseksi tuntee 18%**, mikä puolestaan on kasvanut vuodesta 2019 (11%). Muussa maassa osuus on 16%. **Koulukiusaamista vähintään kerran viikossa kokee 13% ja osuus tuplaantunut vuodesta 2019** (muualla maassa 6%). 65% oppilaista raportoi, ettei ole koskaan kokenut kiusaamista (muualla 75%). Oppilaista 88% ei ole koskaan kiusannut muita ja **5% kertoo kiusaavansa muita vähintään kerran viikossa**. Kittilässä kiusaamisesta kerrotaan muuta maata todennäköisemmin (38% vs muualla 32%). **Fyysistä väkivaltaa on kokenut Kittilässä puolet enemmän kuin muualla maassa ja fyysistä uhkaa on kokenut 22% viimeisen vuoden aikana**. Verkkokiusaamista koetaan Kittilässä enemmän kuin muualla maassa. Viimeisen vuoden aikana **seksuaaliväkivaltaa on kokenut 14% (aiemmin 5%) ja seksuaalista häirintää kolmannes**. Suurin osa tästä on tapahtunut verkossa (25%) ja osuus koulussa (4%) tai julkisessa tilassa (6%) on pieni.

Terveydentilansa huonoksi tai keskinkertaiseksi kokee 31% (vuonna 2019 ollut 20%), mikä on suurempi osuus kuin muualla maassa (26%). Kittilässä lääkärin toteama pitkäaikainen sairaus on 26%:lla (muualla 21%). Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokee 18%, mikä on saman suuruinen osuus oppilaista kuin muussa maassa (19%). **Vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua** raportoi useampi kuin vuonna 2019 ja hieman useampi Kittilässä kuin muualla maassa (20% \diamond 27% ja muualla 24%). **Osuus tällä hetkellä noin kolmannes oppilaista. Positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana on kokenut pojista kolmannes ja tytöistä 15%**. **Sosiaalista ahdistuneisuutta kokee oppilaista 43%** (muualla 35%). Arvioitu riski syömishäiriölle on 18%:lla (muu maa 21%) ja pojilla riski on kasvanut, tytöillä vähentynyt. **Matalaa itsetunnon tasoa kokee oppilaista kolmannes** ja Kittilässä heidän osuutensa on korkeampi kuin muualla maassa. Mielialastaan huolta on kantanut kuluneen vuoden aikana 36%.

Seksuaaliterveyden osalta on huomattava, **että nuorista 20% ei käyttänyt ehkäisyä** (luku koko maassa) ja ilmaisia kondomeja toivoo 20% vastanneista. Kittilässä yhdynnässä olleiden lukumäärä (30%) on muuta maata korkeampi ja Kittilässä myös seurustellaan muuta maata enempi.

Nuoret ovat kokeneet saaneensa enemmän apua etäopetuksessa kuin muualla maassa. Korona on lisännyt Kittilässä perheen kanssa vietettyä aikaa ja ristiriidat kotona eivät ole lisääntyneet yhtä paljon kuin koko maassa. **Kittilässä 25% on vähentänyt yhteydenpitoa kavereihin koronan aikana ja nuoret ovat olleet huolissaan läheisistään enemmän kuin koko maassa**.

Kittilässä 9% nuorista on keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa ja hyvä keskusteluyhteys on 42% nuorista, mikä oli vähentynyt koko maassa.

Elintavat. Puolet nuorista kokee, että koululounas on maukasta ja laadultaan hyvää. **Koululounaan jätti kokonaan syömättä 22%** (muualla maassa 34%). **Kittilässä nuorista energiajuomia juodaan tuplaten verrattuna muuhun maahan. Koko maassa nuorista nukkuu alle 8 h 40%, Kittilässä 34%**. Päivittäinen nuuskaaminen ja tupakointi on vähentynyt. **Raittiina nuorista on Kittilässä 65%**. Tosi humalassa olevia vähintään kerran kuukaudessa on Kittilässä 11% (muualla 9%) ja viikoittain alkoholia juo 6%. **Kittilässä nuorista painoan ei kokenut sopivaksi 32% nuorista, vähemmän kuin muualla**. Kannabista oli kokeillut 6% nuorista Kittilässä (muu maa 8%). Helpoksi huumeiden hankkimisen koki 24% (muualla 47%).

Riippuvuudet. Viikoittain rahapelejä pelaa Kittilässä 2%. **Nuorista 42% on huomannut olevansa netissä, vaikei huvittaisi**. Nuorista 32% koettaa viettää vähemmän aikaa netissä onnistumatta siinä, 20% tuntee olonsa hermostuneeksi, kun ei pääse nettiin ja 15% ei syö tai nuku netin takia.

Koulunkäynti ja opiskelu. Kittilässä **koulunkäynnistä pitävien määrä on kasvanut (62%)**, muualla maassa laskenut. **Kokemus koulu-uupumuksesta vähentynyt** (nyt 18%). Koulunnostusta kokee 20%. Kittilässä **riittämättömyyden tunnetta on neljänneksellä**. Nuorista vaikeuksia kokeisiin valmistautumisessa kokee 38% ja vaikeuksia oppimistaidoissa, kirjoittamisessa ja laskemisessa hieman enemmän kuin muussa maassa

(20-30 %). Kittilässä vaikeuksia suullisessa esiintymisessä kokee 47% (enempi kun muussa maassa) ja viidennes kokee vaikeaksi vastata tunnilla.

Oppilaitokseen liittyvissä kysymyksissä **72% raportoi työrauhan hyväksi**. Ongelmia oppimisyhteisön ilmapiirissä kokee 14% (muualla maassa 6%). Osuus oppilaista, jotka kokevat etteivät opettajat kohtele oppilaita oikeudenmukaisesti on laskenut Kittilässä (32% > 21%). Myös osuus heistä, jotka kokevat etteivät opettajat ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista on laskenut (50% > 43%). Neljännnes kokee, etteivät opettajat rohkaise tunneilla mielipiteen ilmaisuun. **Puolet oppilaista kokee, että heidän saamansa kohtelu on välittävää ja oikeudenmukaista.**

Apua ja tukea kouluterveydenhoitajalta on 93% (muualla 84%), koululääkäriltä 81% (20% ei koe saaneensa, vaikka olisi tarvinnut), koulupsykologilta 55% (muualla 64%) ja 45% kokee ettei ole saanut, vaikka olisi tarvinnut. Koulukuraattorilta apua on saanut 78% (muualla 70%) ja 22% ei ole saanut, vaikka olisi tarvinnut. Luokanvalvojalta apua kokee saaneensa 93% (muualla 80%) ja opolta 95% (muualla 85%). Oppilaista 42% kokee, että heillä on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa koulussa. Oppilaista kuraattorilla on käynyt 22% ja psykologilla 7%.

Yksinkertaistetusti voidaan todeta, että tytöt voivat heikommin kuin pojat.